

25. Мамонов К.А. Економетричне моделювання економічного потенціалу будівельних підприємств / К.А. Мамонов, С.В. Безбородов // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2009. – № 28. – С. 169-172.
26. Бурда А.І. Методичні підходи до оцінювання впливу складників тріади потенціалу на сталий розвиток підприємства / А.І. Бурда // Науковий вісник НЛТУ України. – 2009. – Вип. 19.12. – С. 141-153.
27. Юсупова Т.М. Оцінка економічного потенціалу при реалізації стратегічного управління витратами на підприємствах залізничного транспорту / Т.М. Юсупова // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2011. – № 34. – С. 351-353.
28. Блонська В.І. Методичні підходи до оцінки потенціалу підприємства у ході формування стратегічних переваг / В.І. Блонська, С.Я. Нагірна // Науковий вісник НЛТУ України. – 2009. – Вип. 19.2. – С. 150-155.
29. Бузько І.Р. Стратегічний потенціал і формування пріоритетів у розвитку підприємства: монографія / І.Р. Бузько, І.Є. Дмитренко. – Алчевськ: Вид-во ДГМІ, 2002. – С. 216.
30. Дуда С.Т. Аналіз виробничого потенціалу як чинник забезпечення конкурентоспроможності підприємства / С.Т. Дуда, Х.М. Герега // Науковий вісник НЛТУ України. – 2010. – Вип. 20.8. – С. 134-137.
31. Гринева В.М. Оценка уровня кадрового потенциала промышленных предприятий / В.М. Гринева, А.И. Писаревская // Бизнес информ. – 2009. – № 8. – С. 122-126.
32. Подсмашна І.М. Формування конкурентного потенціалу підприємства та його оцінка / І.М. Подсмашна // Економіка підприємств. – 2010. – № 1. – С. 224-227.
33. Сіменко І. Принципи економічного аналізу: дослідження питань класифікації / І. Сіменко // Економічний аналіз. – 2008. – № 2 (18). – С. 23-27.
34. Федонін О.С. Потенціал підприємства: формування та оцінка: навч. посіб. / О.С. Федонін, І.М. Репіна, О.І. Олексюк. – К.: КНЕУ, 2004. – 316 с.
35. Лапин Е.В. Экономический потенциал предприятий промышленности: формирование, оценка, управление: дис. ... д-ра экон. наук: 08.07.01 / Е.В. Лапин; Сум. гос. универ. – Сумы, 2006. – 432 с.

УДК 336.711(797)

Кашперська О.В. (ХКТЕІ, Хмельницький)

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЦЕНТРАЛЬНОГО БАНКУ СПОЛУЧЕНИХ ШТАТІВ АМЕРИКИ

У статті висвітлено теоретичні аспекти функціонування та історію виникнення Центрального банку Сполучених Штатів Америки – однієї з найбільш розвинених країн світу.

Ключові слова: *Центральний банк, Федеральна резервна система, грошово-кредитна політика.*

У розвиненій ринковій економіці Центральний банк посідає особливе місце – він являє собою центр грошово-кредитної системи національної економіки, головною функцією якого є контроль і регулювання пропозиції грошей у країні. Окрім цієї, Центральний банк виконує низку інших функцій: випускає в обіг національну валюту, зберігає золотовалютні резерви країни й обов'язкові резерви комерційних банків, є міжбанківським розрахунковим центром, здійснює касове обслуговування уряду тощо.

У різних країнах наявні різні моделі побудови центральних банків та їхньої організаційної структури. Організаційна структура Центрального банку значною мірою визначається формою державного устрою країни (федерація або унітарна держава), національними традиціями й особливостями банківського законодавства.

Однак найнезвичайнішу структуру з усіх центральних банків світу має Центральний банк США. Структура цього банку визначається федеративним устроєм держави, а також традиційною ворожістю американської громадськості до централізації фінансової влади, до надмірного втручання держави у справи приватних установ, зокрема комерційних банків.

Вивченням історії виникнення та розвитку Центрального банку США й особливостей його структури займалися такі вчені, як: В.І. Відсота, Ю.Б. Горшков, В.О. Данилов, А.Г. Занегін, А.М. Звонова, Є.Ф. Жуков, О.І. Лаврушин, І.П. Мерзляков, Л.В. Панова, В.І. Сидоренко, Є.П. Сичов та інші видатні економісти. Вони зробили значний внесок щодо розкриття цих питань. Але окремі аспекти побудови грошово-кредитної системи Сполучених Штатів Америки є малодослідженими й тому потребують подальшого вивчення, досліджень і розробок.

Метою статті є розгляд теоретичних аспектів функціонування Центрального банку США, дослідження історії його виникнення та визначення сучасних тенденцій розвитку.

Головною ланкою банківської та кредитної системи будь-якої держави є Центральний банк.

Центральний банк – це емісійно-касовий центр країни (державна установа), що здійснює нагляд за банківською системою й несе відповідальність за проведення монетарної політики в державі з метою забезпечення стабільного неінфляційного розвитку економіки [1, с. 255].

У США роль Центрального банку виконує Федеральна резервна система (ФРС).

Федеральна резервна система США (Federal Reserve System) – центральна установа в банківській системі, що відповідає за монетарну політику США, Центральний банк («банк банків», агент уряду у процесі обслуговування Державного бюджету) [2, с. 76].

ФРС США відповідає за здійснення монетарної політики, підтримання рівня ліквідності, надійності та стабільності банківської системи, бере участь у підтриманні й регулюванні платіжної системи країни.

Головними функціями Федеральної резервної системи є:

- здійснення впливу на пропозицію грошей і кредиту;

- регулювання й нагляд за діяльністю фінансових інституцій;
- здійснення функцій банківського та фінансового представника держави [3, с. 33].

Функції Центрального банку США виконують 12 федеральних резервних банків, які входять до Федеральної резервної системи (ФРС). Згідно з Федеральним резервним актом, територія США була поділена на 12 округів. Кордони федеральних резервних округів не співпадають із кордонами штатів. Кожний із 12 округів (Нью-Йорк, Бостон, Філадельфія, Клівленд, Ричмонд, Атланта, Чикаго, Сент-Луїс, Міннеаполіс, Канзас-Сіті, Даллас і Сан-Франциско) обслуговується Федеральним резервним банком (або його філіями) цього округу [4, с. 43-44].

ФРС являє собою незвичне поєднання державних і приватних елементів, централізованих та децентралізованих складових. Верхівку її формальної організації становить Рада керуючих, що перебуває у Вашингтоні. Далі йдуть регіональні федеральні резервні банки (ФРБ), які юридично є приватними, але функціонально-державними корпораціями; їх акціонери – комерційні банки – члени системи. Згідно із законом, до ФРС входять також Федеральний комітет вільного ринку та дві консультативні ради. Ці органи, а також інші консультативні комітети забезпечують додаткові можливості для участі штатів і приватного сектору в діяльності системи [5, с. 86].

Отже, формально ФРС складається з таких структурних одиниць, поданих на рисунку 1:

- Рада керуючих;
- 12 федеральних резервних банків (ФРБ);
- банки-члени (приблизно 40% комерційних банків США й національні банки);
- Федеральний комітет відкритого ринку (FOMC);
- Федеральна консультативна рада.



Рисунок 1 – Формальна структура Федеральної резервної системи [2, с. 77]

Рада керуючих ФРС (Board of Governors of the Federal Reserve System) складається із семи чоловік (включаючи голову) й відіграє вагомую роль у прийнятті рішень ФРС. Кожного керуючого призначає Президент США після консультацій і за згодою сенату. Із метою ізолювання Ради керуючих від політичного тиску з боку президента, законодавчої та виконавчої влади, керуючі виконують свої обов'язки протягом чотирнадцятирічного терміну, який не можна продовжити.

Голову Ради керуючих обирає президент з її членів на чотирирічний строк також може бути обраний вдруге.

Рада керуючих визначає й реалізує грошово-кредитну політику, має певні повноваження стосовно регулювання банківської діяльності та нагляду. Зокрема вона встановлює норми обов'язкових резервних вимог, контролює офіційну облікову процентну ставку, направляє діяльність Федерального комітету відкритого ринку, затверджує злиття банків тощо. Рада керуючих має незалежний статус і підпорядковується безпосередньо Конгресу. Двічі на рік Рада подає до Конгресу звіт, в якому дає оцінку макроекономічних показників і грошових агрегатів за звітний період, а також передбачає прогностичні розрахунки цих показників на наступний період [6, с. 647-648].

Із лютого 2006 р. посаду голови Ради керуючих ФРС посідає Бен Бернанке (Ben Bernanke).

Конгрес встановлює заробітну плату членів Ради директорів. У 2012 р. річна зарплата голови становить \$ 199700. Річний оклад інших членів ради (в тому числі – віце-голови) дорівнює \$ 179700 [7].

Хоча ФРС підпорядковується безпосередньо Конгресу, згідно із законом, Конгрес або президент не можуть здійснювати політичного тиску на її керівників. Незважаючи на це, Рада керуючих має координувати свої дії з політикою президентської адміністрації та Конгресу. Федеральна резервна система не отримує фінансування від Конгресу, але на оперативні витрати стягує гроші з прибутків від інвестицій і з плати за надані послуги. Коли виникає суперечність – прагнути одержувати прибутки чи служити інтересам суспільства, – ФРС має обрати друге [2, с. 79].

Федеральні резервні банки (Federal Reserve Banks) – це 12 окружних банків, що утворюють ФРС. Кожний банк є «квазігромадською, зареєстрованою як корпорація, інституцією, якою володіють приватні комерційні банки округу, що є членами ФРС. Ці банки – члени ФРС – купують акції у свого окружного ФРБ (вимога до членства), і дивіденди, що сплачуються на ці акції, обмежено до 6% річних».

Федеральні резервні банки географічно розташовані в 25 філіях і здійснюють свої повноваження в закріплених за ними штатах, називаючись відповідно до тих міст, у яких розташовані їхні штаб-квартири (Сан-Франциско, Канзас-Сіті, т. ін.).

Кожне регіональне відділення має власну раду керуючих, що складається з 9 членів і поділена на класи А, В і С, по три особи в кожному:

- 3 керуючих класу А обирають банки-члени ФРС з-поміж власних представників (один – від великих банків, один – від середніх, один – від малих);
- 3 керуючих класу В обирають банки-члени ФРС із людей, які не працюють у банківській системі (один – від великих банків, один – від середніх, один – від малих). Жоден із керуючих класу В не може бути керуючою посадовою особою або службовцем будь-якого іншого банку;
- 3 керуючих класу С призначає Рада керуючих ФРС. Так само як і керуючі класу В, вони не мають права бути керуючою посадовою особою, службовцем, а також акціонером будь-якого іншого банку [9].

Кожен регіон має цифрове й літерне позначення в алфавітному порядку, згідно зі списком що показано в таблиці 1.

Таблиця 1 – Список Регіональних відділень ФРС США [9]

№ території	Буква	Розташування центру	Федеральний Резервний Банк
1	A	Бостон (штат Массачусетс)	Федеральний резервний банк Бостона
2	B	Нью-Йорк (штат Нью-Йорк)	Федеральний резервний банк Нью-Йорка
3	C	Філадельфія (штат Пенсильванія)	Федеральний резервний банк Філадельфії
4	D	Клівленд (штат Огайо)	Федеральний резервний банк Клівленда
5	E	Ричмонд (штат Віргінія)	Федеральний резервний банк Ричмонда
6	F	Атланта (штат Джорджія)	Федеральний резервний банк Атланти
7	G	Чикаго (штат Іллінойс)	Федеральний резервний банк Чикаго
8	H	Сент-Луїс (штат Міссурі)	Федеральний резервний банк Сент-Луїса
9	I	Міннеаполіс (штат Міннесота)	Федеральний резервний банк Міннеаполіса
10	J	Канзас-Сіті (штат Міссурі)	Федеральний резервний банк Канзас-Сіті
11	K	Даллас (штат Техас)	Федеральний резервний банк Далласа
12	L	Сан-Франциско (штат Каліфорнія)	Федеральний резервний банк Сан-Франциско

Федеральні резервні банки виконують такі функції:

- здійснюють кліринг чеків;
- емітують нові гроші;
- вилучають зношені гроші з обігу;
- оцінюють окремі заявки щодо злиття банків;
- керують і надають дисконтні позички банкам у своїх округах;
- досліджують стан банків-членів;
- залучаються до здійснення монетарної політики (встановлюють облікову ставку: вирішують, які банки можуть отримувати дисконтні позички від ФРБ; обирають одного банкіра для служби у Федеральній консультативній раді; мають голос у FOMC) [2, с. 78].

Федеральна резервна система кредитує банки й інші депозитні установи (так звані «дисконтні вікна кредитування») для вирішення тимчасових проблем (наприклад, надавали кредити з метою вирішення проблем, пов'язаних із винятковими обставинами – такими, як ті, що склалися після терористичних актів

11 вересня 2001 р. або під час фінансової кризи 2008 р. і 2009 р.). У всіх цих випадках Федеральна резервна система надає кредити, оскільки звичайний фінансовий ринок не може задовольнити потреби банків у фінансуванні. В той же час «дисконтні вікна» не призначені для постійного використання в нормальних ринкових умовах, вони є доступними для покриття непередбачених витрат [7].

Першочерговим завданням федеральних резервних банків є досягнення загальнодержавних цілей, установлених Радою керуючих, а не намагання отримати прибуток. Значну частину своїх доходів (понад 90%) банки перераховують до Державного бюджету [5, с. 88].

Федеральні резервні банки були створені Конгресом як операційні важелі центральної банківської системи країни. Багато з послуг, що надаються мережею резервних банків кредитним організаціям і федеральному уряду, є аналогічними послугам, які надаються комерційними банками й ощадними установами для бізнес-клієнтів і фізичних осіб. Тим не менше, банки Федеральної резервної системи не надають банківські послуги, в тому числі не відкривають рахунки для фізичних осіб.

Вісім разів на рік кожен Федеральний резервний банк збирає інформацію про поточні економічні умови у своєму районі й узагальнює її в Beige Book доповіді, опублікованій на сайті Ради [7].

Банки - члени ФРС. Національні банки зобов'язані бути членами ФРС, банки штатів можуть приєднатися до неї, виконавши певні вимоги. Банки - члени ФРС – у кожному окрузі є акціонерами резервного банку, що обслуговує даний округ. Кожен банк - член ФРС зобов'язаний постійно купувати державні цінні папери (на суму до 6% від власного сплаченого капіталу) в окрожному резервному банку та прийняти умову обов'язкових ретельних перевірок їх операцій представниками ФРС [5, с. 88]. На 19 січня 2012, загальна кількість національних банків становила 1933 банки, усі вони є членами ФРС. Кількість банків штатів становить 5430 банків, 829 з яких є членами ФРС. Таким чином від загальної кількості банків (7363), членами є 2762, що дорівнює 38% від загальної кількості [9].

Найбільш відомі комерційні банки США: «Морган геранті траст компані оф Нью-Йорк», «Бенк оф Амеріка», «Сітібенк», «Чейз Манхеттен бенк», «Мануфекчурерз Гановер траст компані», «Ферст нешнл бенк оф Чикаго», «Кемікл бенк» [4, с. 44].

Федеральний комітет відкритого ринку (Federal Open Market Comette) – це специфічний і дуже впливовий орган американського Центрального банку, для якого операції на відкритому ринку є найголовнішим інструментом проведення монетарної політики. Комітет складається із семи членів Ради керуючих і п'яти президентів резервних банків, одним із них є президент Федерального резервного банку Нью-Йорка. Комітет із метою регулювання грошового обігу здійснює купівлю-продаж державних цінних паперів через Федеральний резервний банк Нью-Йорка.

Федеральна консультаційна рада складається з 12 членів, обраних щорічно по одному від кожного федерального резервного банку. Членами її є звичайно відомі банкіри комерційних банків. Рада збирається принаймні чотири рази

на рік для обговорення з Радою керуючих поточних проблем, пов'язаних із грошово-кредитною політикою [6, с. 648].

Першою установою, яка виконувала функції Центрального банку США, був Перший банк Сполучених Штатів, створений Александером Гамілтоном у 1791 р. Його повноваження не були продовжені в 1811 р. У 1816 р. був створений Другий Банк Сполучених Штатів, його повноваження не були продовжені в 1836 р. після того, як він став об'єктом критики з боку президента Ендрю Джексона.

Із 1837 р. до 1862 р., в Еру вільних банків, Центрального банку формально не було. З 1862 р. до 1913 р. у США, за відповідним законом діяла система національних банків. Серія банківських панік – у 1873 р., 1893 р. і 1907 р. – обумовила створення централізованої банківської системи.

Хронологія центральних банків США:

- 1791-1811 рр. – Перший банк Сполучених Штатів;
- 1811-1816 рр. – Центрального банку немає;
- 1816-1836 рр. – Другий банк Сполучених Штатів;
- 1837-1862 рр. – Ера вільних банків;
- 1863-1913 рр. – Національні банки;
- 1913 р. – наш час: Федеральна резервна система [9].

Федеральну резервну систему створено в 1913 р. (дві спроби створити Центральний банк США в 1811 р. та в 1836 р. були невдалими).

Ворожості американців до заснування Центрального банку поклала край паніка в 1907 р. Тому в 1908 р. закон Олдріча-Ріланда визначив завдання розробити проект організації Центрального банку. У 1913 р., згідно із законом про Федеральну резервну систему, створюється ФРС із 12 федеральними резервними банками [2, с. 76-77].

До 1863 р. у США емісію банкнот здійснювали близько 2000 банків, а в обігу було більше 7000 банкнот, серед яких траплялися й фальшиві, і банкноти банків, які вже не існують. Істотним недоліком банкнотної емісії, що здійснювалася комерційними банками, було й те, що такі банкноти могли обслуговувати переважно регіональні процеси обміну товарів. Тому з розвитком товарного виробництва та становлення єдиного національного ринку виникла потреба в регулярній банкнотній емісії, яка б здійснювалася з єдиного центру. Таким центром став Центральний банк. У 1863 р. прийнято закон про національні банки, яким і було передано виняткове право емісії банкнот [8, с. 337-338].

У 1863-1864 рр. у США було засновано систему національних банків, підпорядкованих Контролеру грошового обігу у Вашингтоні. Установлювався мінімальний розмір капіталу цих банків, їх періодична звітність перед федеральними органами, обов'язкове резервування. Розмір банкнотної емісії цих банків зробили залежним від обсягу портфеля державних цінних паперів.

Створення національних банків не усунуло недоліків банківської системи США. Ця система була негнучкою. Вона виявилася нездатною реагувати на коливання попиту – як сезонного, так і кризового характеру. Особливо це стало зрозумілим під час кризи 1907 р., яка ще раз підтвердила необхідність створення центральної емісійної резервної інституції. Але навіть у післякризовий пері-

од опозиція федеральному централізму була ще досить сильною. У 1908 р. було засновано Національну комісію з грошового обігу, результати діяльності якої матеріалізувалися у створенні Федеральної резервної системи [5, с. 86].

Створення системи сучасного державного регулювання грошово-кредитних відносин США започаткував закон про утворення Федеральної резервної системи (ФРС), прийнятий Конгресом США в 1913 р. Відтоді ФРС стала головним органом держави щодо проведення грошово-кредитної політики [3, с. 33]. Головною метою її створення була необхідність у централізації банкнотної емісії в країні. Завдяки ФРС було централізовано резерви комерційних банків на рахунках у центральних резервних банках, що підвищило ліквідність банківської системи, було створено умови для поширення безготівкових рахунків, бо кожний федеральний резервний банк є розрахунковою палатою для комерційних банків свого округу, а міжокружний розрахунковий фонд, до якого входять 12 федеральних резервних банків, являє собою вищу інстанцію з безготівкових розрахунків у масштабі всієї країни [5, с. 86].

Можна визначити певні особливостями функціонування Федеральної резервної системи США:

1. Центральний банк США являє собою фінансову установу, що поєднує риси як незалежної юридичної особи, так і публічної державної агенції. Федеральна резервна система США є повністю приватною компанією, але в її управлінні вагомую роль відіграє держава. Основу капіталу Центрального банку США становить капітал комерційних банків.

2. На відміну від Національного банку України, статутний капітал якого є повністю державною власністю, капітал федеральних резервних банків має акціонерну форму власності та сформований у процесі продажу акцій цих банків. Основними покупцями є комерційні банки, які не отримують права голосу, але можуть обирати шість із дев'яти керуючих місцевого регіонального відділення, а також отримувати дивіденди. Акції федеральних резервних банків, одержувані банками в обмін на резервний капітал, характеризуються певними обмеженнями: їх неможливо продати чи обміняти, по них виплачується фіксований дивіденд – 6% річних, не залежний від прибутку ФРС.

3. Організаційна структура ФРС включає Раду керуючих ФРС (усього сім осіб, які призначаються Президентом США і затверджуються Сенатом США), Федеральний комітет відкритого ринку, 12 регіональних федеральних резервних банків – фіскальних агентів казначейства США, численні комерційні банки (які отримують акції з фіксованою доходністю федеральних резервних банків у обмін на резервний капітал, що його вони вносять), різноманітні консультаційні ради.

4. Банки-члени ФРС юридично зобов'язані підписатися на акції їх регіональних федеральних резервних банків у розмірі 6% від їх капіталу, причому 3% мають бути виплачені відразу, а ще 3% – на першу вимогу Ради керуючих. Згідно із законом, за ці акції вони щорічно отримують дивіденди в розмірі 6% і також мають право брати участь у виборі членів Ради директорів резервних банків.

5. Із погляду управління ФРС є незалежним органом в уряді США. Як Національний центральний банк, ФРС отримує повноваження від Конгресу

США. Незалежність у роботі забезпечується тим, що прийняті рішення щодо грошово-кредитної політики не повинні бути схвалені Президентом США або будь-ким іншим із виконавчої або законодавчої гілки влади. ФРС не отримує фінансування від Конгресу, термін повноважень членів Ради керуючих ФРС охоплює декілька термінів президентських повноважень і членів Конгресу. У той же час ФРС є підконтрольною Конгресу, який часто аналізує її діяльність і може змінити обов'язки ФРС за допомогою законодавства. Національний банк України підзвітний Президенту та Верховній раді України, які наділені повноваженнями стосовно призначення на посаду та звільнення з посади Голови банку й формування Ради банку.

Висновки. Отже, Федеральна резервна система – ядро кредитної системи США. Вона створена згідно з Федеральним резервним актом у 1913 р. із метою забезпечення централізації банківної емісії в країні. Після детального дослідження структури Федеральної резервної системи США та Національного банку України було знайдено як спільні, так і відмінні риси. Наприклад, банківська система України, як і Федеральна резервна система США, відповідає за здійснення монетарної політики, підтримання рівня ліквідності, надійності та стабільності банківської системи, підтримання й регулювання платіжної системи країни, встановлення важелів впливу на грошово-кредитну політику країни. Відмінністю є те, що Федеральна резервна система відрізняється від центральних банків європейських країн тим, що до її складу входять 12 регіональних федеральних резервних банків, і в головному місті кожного округу знаходиться Федеральний резервний банк, за яким закріплена федеральна резервна територія, а також неможливістю вітчизняних банків стати національним банком-членом, зробивши пайовий внесок до НБУ.

Перспективами подальших досліджень у цьому напрямку є те, що вивчення зарубіжного досвіду функціонування Центрального банку країни та грошово-кредитної системи в цілому, а зокрема досвіду США, мають першочергове значення для забезпечення стабільності національної грошової одиниці, зупинення інфляції, збільшення доходів Державного й місцевих бюджетів, цільових фондів, зростання національного багатства, прискорення соціально-економічного розвитку України, підвищення рівня життя нашого народу.

Список літератури

1. Коваленко Д.І. Гроші та кредит: теорія і практика: навч. посібник / Д.І. Коваленко – К.: Центр навч. л-ри, 2011. – 352 с.
2. Іванов В.М. Грошово-кредитні системи зарубіжних країн: курс лекцій / В.М. Іванов, І.Я. Софіщенко. – К.: МАУП, 2001. – 232 с.
3. Лисенков Ю.М. Грошово-кредитні системи зарубіжних країн / Ю.М. Лисенков, Т.А. Коротка. – К.: Зовнішня торгівля, 2005. – 118 с.
4. Кодацький В.П. Грошово-кредитна система Сполучених Штатів Америки / В.П. Кодацький // Економічний вісник Донбасу. – 2011. – № 1 (23). – С. 43-45.
5. Шамова І.В. Грошово-кредитні системи зарубіжних країн: навч. посібник / І.В. Шамова. – К.: КНЕУ, 2001. – 179 с.
6. Гроші та кредит: підручник / За ред. М.І. Савлука. – К.: КНЕУ, 2006. – 744 с.

7. Про Федеральну резервну систему [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.federalreserve.gov/faqs/about_12591.htm>.
8. Щетинін А.І. Гроші та кредит: підручник / А.І. Щетинін. – К.: Центр навч. л-ри, 2008. – 432 с.
9. Федеральна резервна система [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki/Федеральна_резервна_система>.

УДК 657:005.93

Колокольцев О.В. (ДонНУЕТ, Донецьк)

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ЯК ІНФОРМАЦІЙНА БАЗА ДЛЯ УПРАВЛІННЯ ТОВАРНИМИ ЗАПАСАМИ

У статті розглянуто інформаційне забезпечення управління товарними запасами. Наведено джерела інформації та висловлено пропозиції з їхнього удосконалення.

Ключові слова: *товарні запаси, торгівля, облікова політика, інформаційне забезпечення*

Метою статті є визначення та огляд джерел інформації для цілей управління товарними запасами.

Незалежно від форми власності і масштабів діяльності підприємства, для керівника завжди істотним є грамотне управління господарською діяльністю, визначення стратегії, а також планування.

Нині керівники українських підприємств вимушені приймати рішення в умовах невизначеності. Наслідки таких рішень часто виявляються для підприємств негативними. Як наслідок, наприклад, збільшуються товарні запаси на складах, заморожуються обігові кошти. Як же зменшити товарні запаси і досягти їхнього оптимального рівня?

Підходи до управління товарними запасами. Ефективне управління підприємством і зокрема його запасами дозволяє в майбутньому отримати додатковий прибуток до 8-10% від обороту.

Але для досягнення такого результату необхідно приділяти основну увагу формуванню:

- оптимального портфеля запасів;
- розрахунку норм резервного запасу;
- організації роботи з постачальниками.

Під час формування запасів підприємств, як правило, використовуються два підходи:

1. Мінімізація запасів товару (тобто незмінного дефіциту або повної відсутності складу як такого).

2. Формування «великих» обсягів (тобто постійного надлишку).

І хоча в рамках кожного підходу управління запасами має свої особливості, в обох випадках проблематичність пов'язана з оптимізацією витрат на по-